

باسمه تعالی

بسته سیاستی دانشگاه‌ها در زمینه انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری

(ویرایش اول)

تهیه و تدوین:

معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آذر ماه 1402

مقدمه:

نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس ارزش‌های برآمده از فرهنگ اسلامی ایرانی و با پشتوانه مردمی توانسته بیش از 45 سال با وجود همه مخالفت‌ها و دسیسه‌های دشمنان، با عزت و سریلندی مسیر اعتلا را طی نماید. نقش و مشارکت مردم در شکل‌گیری و تداوم این انقلاب یکی از دستاوردهایی بوده که نشان می‌دهد نظام مبتنی بر نظریه ولایت فقیه، ظرفیتی کم‌نظیر برای تحقق مردم‌سالاری دینی و تبلور خواست و نظر حداکثری مردم در نظام حکمرانی کشور است و اعتقاد و باور به مردم در این نظام برگرفته از اندیشه‌های رهبران انقلاب اسلامی بوده است. برگزاری انتخابات‌های تاسیسی و دوره‌ای متعدد در سطوح مختلف مشارکت مردمی، مصادیقی از الگوی حکمرانی مبتنی بر مردم‌سالاری دینی است که در این چند دهه شاهد به بارنشستن آن بوده‌ایم. دانشگاه به‌عنوان نهادی پویا و پیشگام، و یکی از مهمترین منابع جامعه‌پذیری سیاسی و مورد وثوق مردم در امور سیاسی، توانسته نقش مهمی در تحولات سیاسی و اجتماعی بعد از انقلاب و به‌ویژه در حوزه آموزش سیاسی و بسترسازی در حوزه مشارکت سیاسی داشته باشد. کنشگران دانشگاهی به عنوان قشر مرجع در جامعه، همواره پیشران حرکت‌ها و کنش‌های اقشار دیگر اجتماعی جهت مشارکت سیاسی فعال و آگاهانه بوده‌اند. از این جهت دانشگاه در دو سطح جامعه‌پذیری سیاسی برای دانشگاهیان و مرجعیت‌کنشی برای بقیه اقشار می‌توانند موثر باشند و علاوه بر آن، ارزش مشارکت‌نخبگان پشتوانه مهمی برای مجلس قانون‌گذاری و مجلس خبرگان رهبری است. حضور این قشر، هم به‌عنوان نمایندگان و هم به‌عنوان آرای پشتوانه نمایندگان هر دو مجلس، ارزشی مضاعف دارد؛ هرچند که از نظر کمیت با سایر اقشار، تفاوتی نداشته باشند.

نگاه رهبران انقلاب اسلامی به دانشگاه به‌عنوان مرجع تمدن‌سازی، وظیفه مدیران دانشگاه را سنگین‌تر و معنادارتر نموده تا با برنامه‌ریزی صحیح بتوانند از ظرفیت دانشگاه برای مشارکت حداکثری دانشگاهیان و نیز فرهنگ‌سازی در زمینه مشارکت سیاسی فعالانه و معنادار مردم، استفاده بهینه نمایند. به‌همین منظور، معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت تحقق انتخاباتی شکوهمند که شاخصه اصلی آن مشارکت حداکثری است، اقدام به تدوین بسته سیاستی برای ابلاغ به دانشگاه‌ها نموده است. امید آنکه سرمایه اجتماعی بی‌بدیل دانشگاه و دانشگاهیان در این برهه حساس تاریخی در گام دوم انقلاب اسلامی، بار دیگر به میدان آمده و برگ زرین دیگری در این سرزمین پرافتخار رقم بزنند.

فرامین و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی):

1. انتخابات یک حق است و یک وظیفه است. ما هرکدام مان به عنوان یک فرد از افراد این ملت، هم حق داریم در انتخابات شرکت کنیم، هم وظیفه داریم. آن کسانی که به نظام جمهوری اسلامی معتقدند، قانون اساسی را قبول دارند، هم از این حق می خواهند استفاده کنند، هم این وظیفه را می خواهند انجام دهند. همه باید این وظیفه را انجام دهند.» (امام خامنه ای، 1391/10/19)
2. بنده معتقدم محیط دانشگاه، محیط فهم سیاسی، تحلیل سیاسی، دانش سیاسی، آگاهی سیاسی است؛ این را من مانع نیستم؛ نه، [بلکه می گویم] سیاست بازی نشود، سیاسی کاری نشود، حاشیه سازی نشود. این حاشیه سازی ها به کار اصلی که عبارت است از کار علم و پیشرفت علم با همه خصوصیات که این مسئله دارد، لطمه می زند.» (دیدار اساتید دانشگاه ها ۱۳ تیر ۱۳۹۴)
3. «انتخابات تزریق خون تازه در کالبد نظام جمهوری اسلامی است؛ تجدیدقوا و تجدید نیرو برای ملت است... انتخابات یعنی این؛ یعنی یک روح جدید، یک خون تازه و یک نفس نو به کشور و به ملت و به مردم دادن؛ انتخابات این است.» (آیت الله خامنه ای، 1394/11/19)
4. «سیاست در دانشگاه ها - ... - به این معناست. ما دو کار سیاسی داریم: سیاست زدگی و سیاست بازی؛ این یک جور کار است. این را من به هیچ وجه تأیید نمی کنم؛ نه در دانشگاه و نه در بیرون دانشگاه؛ بخصوص در دانشگاه. یکی هم سیاستگری است؛ یعنی حقیقتاً فهم و قدرت تحلیل سیاسی پیدا کردن؛ که یکی از وظایف تشکلهای دانشجویی این است. من تأکید می کنم، تشکلهای دانشجویی - ... - نوع برنامه ریزی و کار را به کیفیتی قرار دهید که دانشجوی قدرت تحلیل سیاسی پیدا کند؛ هر حرفی را به آسانی نپذیرد و هر احتمالی را به آسانی در ذهن خودش راه ندهد یا رد نکند؛ این قدرت تحلیل سیاسی، خیلی مهم است.» (دیدار با دانشجویان نمونه و نمایندگان تشکلهای مختلف دانشجویی ۲۵ مهر ۱۳۸۵)

موارد مرتبط با انتخابات و فعالیت سیاسی در سند دانشگاه اسلامی:

● بند 5 اصول و مبانی سند دانشگاه اسلامی:

برخورداری از بینش و بصیرت دینی و سیاسی و ایفای نقش در عرصه‌های مختلف و حضور فعال در صحنه و تقویت دلبستگی به نظام و وفاداری به ارزش‌ها و صبر و پایداری در جهت تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی

● راهبرد چهارم فصل پنجم سند دانشگاه اسلامی:

۴.۳. ترغیب اساتید به مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی
۴.۴. ترویج نقش و جایگاه تربیتی و اخلاقی اساتید و نهادینه سازی آن در جامعه

● راهبرد ششم فصل پنجم سند دانشگاه اسلامی:

تعمیق بینش، بصیرت و افزایش نشاط سیاسی و فرهنگی و انقلابی دانشگاهیان

● راهبرد هفتم فصل پنجم سند دانشگاه اسلامی:

تقویت منطق خردورزی، روحیه آزاداندیشی، پرسشگری و پاسخگویی و نقدپذیری در فضای عمومی و علمی دانشگاه

اهداف

1. زمینه‌سازی جهت مشارکت حداکثری جامعه دانشگاهی در انتخابات
2. گفتمان‌سازی و فرهنگ‌سازی در زمینه مشارکت حداکثری مردم در انتخابات
3. رشد دانش سیاسی و آموزش مهارت‌های کنش سیاسی
4. تقویت مردم سالاری دینی با اعتقاد به نظام مبتنی بر نظریه ولایت فقیه
5. کمک به برگزاری انتخابات در تامین مشارکت حداکثری در عین رقابت سالم
6. تبیین، تحلیل و نقد تجربه انتخابات در ایران
7. ایجاد وحدت رویه و نظام‌مند کردن فعالیت دانشگاه‌ها در انتخابات پیش‌رو

راهبردها: (بر اساس راهبردهای چهارگانه مورد تاکید رهبری؛ مشارکت، رقابت، سلامت، امنیت)

1. تعمیق بصیرت سیاسی
2. تامین مشارکت حداکثری
3. زمینه سازی رقابت سالم
4. گسترش عدالت انتخاباتی
5. افزایش عقلانیت در رفتار انتخاباتی
6. ارتقای سواد فضای مجازی دانشجویان در زمینه انتخابات

کنشگران اصلی در دانشگاه:

1. مدیریت ارکان دانشگاه
2. بسیج دانشجویی و تشکلهای دانشجویی و استادی
3. عموم دانشجویان، استادان، کارمندان و خانوادههای دانشجویان

بسترهای اقدام:

1. نشست
2. کارگاه
3. تریبون آزاد
4. کرسی آزاداندیشی
5. نشریات
6. همایش
7. سخنرانی
8. فضای مجازی
9. نقد و نظریه پردازی

اقدامات:

1. تبیین اصول و مبانی مشارکت سیاسی و رفتار انتخاباتی در سخنرانی‌ها و کارگاه‌ها
2. استفاده از رسانه‌های دانشگاه در افزایش مشارکت و اعتلای رفتار انتخاباتی
3. حمایت از نشریات دانشجویی و فضای مجازی مرتبط با دانشگاه در مشارکت حداکثری دانشجویان در انتخابات
4. زمینه‌سازی برای حضور نخبگان طیف‌ها، احزاب و جریان‌های سیاسی قانونی در دانشگاه‌ها در چارچوب قوانین و مقررات
5. تحلیل رفتار انتخاباتی دانشجویان و برنامه‌ریزی مناسب جهت تقویت مشارکت حداکثری در جلسات تبیینی
6. استفاده از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی در تقویت مشارکت سیاسی در میان دانشجویان
7. حمایت و پشتیبانی از تشکل‌های اسلامی دانشجویان برای دعوت از نامزدهای انتخاباتی و انعکاس رسانه‌ای مناسب آن در رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها
8. حمایت و پشتیبانی از تشکل‌های اسلامی اساتید و کارکنان برای دعوت از نامزدهای انتخاباتی و انعکاس رسانه‌ای مناسب آن در رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها
9. حمایت از برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی در زمینه انتخابات و انعکاس رسانه‌ای مناسب آن در رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها
10. حمایت از برگزاری جلسات نقد، مناظره و تریبون آزاد در مورد انتخابات و انعکاس رسانه‌ای مناسب آن در رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها
11. فراهم نمودن زمینه حضور عادلانه نامزدهای انتخاباتی در دانشگاه‌ها
12. استفاده از ظرفیت اساتید در رسانه ملی و شبکه‌های استانی جهت تبیین اهمیت مشارکت سیاسی
13. آگاهی بخشی به آحاد مردم در زمینه اهمیت مشارکت سیاسی توسط دانشجویان با حضور در مساجد، هیئت‌ها و همایش‌های سطح شهرها
14. تبیین اهمیت مشارکت سیاسی و انتخابات در نشریات دانشجویی و استادی
15. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی رؤسای دانشگاه‌ها در زمینه انتخابات با استفاده از ظرفیت شورای فرهنگی دانشگاه

16. نقد برنامه‌های نامزدهای انتخابات در نشست‌های تخصصی استادی و دانشجویی
17. برگزاری منظم جلسات شورای نظارت بر تشکل‌های دانشجویی
18. تبیین جایگاه و اهمیت مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری
19. زمینه‌سازی حضور مسئولین اجرایی و نظارتی انتخابات در دانشگاه‌ها
20. برگزاری نمایشگاه نشریات و فعالیت‌های دانشجویی در زمینه انتخابات
21. قرار دادن مطالب، کلیپ‌ها، پیام‌ها و سایر محصولات رسانه‌ای انگیزشی مرتبط با انتخابات مجلس در کانال‌های مجازی، پایگاه اطلاع‌رسانی و صفحه اول سامانه‌های دانشجویی